

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060102

DOM
2022-05-03
Stockholm

Mål nr
M 14532-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-11-23 i mål nr M 4528-21,
se bilaga A

PARTER

Klagande

M.K.

Motpart

Bygg- och miljönämnden i Tranås kommun

SAKEN

Utdömmande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1806886

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M.K. har yrkat att ansökan om utdömande av vite ska avslås.

Bygg- och miljönämnden i Tranås kommun har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M.K. har anfört i huvudsak följande. Hon har utfört en radonmätning och skickat in resultatet, men nämnden säger att den inte har fått mätrapporten. Hon har sedan gått till nämnden och visat upp rapporten om mätningen. Hon har tillsammans med sitt överklagande gett in en kopia av rapporten.

Nämnden har anfört i huvudsak följande. Resultatet av den radonmätning som bifogats överklagandet togs emot av bygg- och miljöförvaltningen den 1 december 2021 då den lämnades på kontoret av M.K.. I rapporten framgår inte i vilken del av byggnaden som dosorna har placerats (lägenhet och rum), mätningen avser två mätdosor (en lägenhet). Vid besöket informerades M.K. om att mätningen ska genomföras enligt Strålsäkerhetsmyndighetens metodbeskrivning, vilket framgår av föreläggandet. Radonmätningen som redovisas i rapporten har inte genomförts enligt föreläggandet. Det är inte tillräckligt att genomföra mätning i endast en lägenhet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning att förutsättningarna för att döma ut vitet är uppfyllda.

M.K. har inte i rätt tid följt föreläggandet. Enligt nämnden lämnades rapporten över mätningen, som utfördes under perioden den 9 januari–9 maj 2019, in till nämndens kontor av M.K. den 1 december 2021. Det har inte framkommit att rapporten lämnades in till nämnden tidigare än så. Att hon i och för sig har lämnat in en mätrapport innebär inte att ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse och utgör

inte heller skäl för att jämka vitet, särskilt inte med hänsyn till de brister i utförandet av mätningen som nämnden har pekat på.

Överklagandet ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2022-05-24

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Ingrid Åhman och Henrik Jonsson, referent, samt tf. hovrättsassessorn Frida Camber.

Föredragande har varit Ulrika Agerskans.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-11-23
meddelad i
Växjö

Mål nr M 4528-21

PARTER

Sökande

Tranås kommun, Bygg- och miljönämnden

Motpart

M.K.

SAKEN

Utdömmande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förpliktigar M.K. att till staten betala ett vite om 10 000 kr.

BAKGRUND

Bygg- och miljönämnden i Tranås kommun (nämnden) förelade den 9 juli 2020 M.K. att vid vite om 10 000 kr redovisa långtidsmätning av radon för fastigheten A i Tranås kommun. Rapport från denna mätning skulle senast den 30 juni 2021 redovisas till bygg- och miljöförvaltningen och resultatet fick inte vara äldre än fem år.

M.K. delgavs nämndens föreläggande den 16 juli 2020. Föreläggandet vann laga kraft den 6 augusti 2020.

Eftersom den förelagda rapporten inte inkommit till bygg- och miljöförvaltningen den 6 september 2021 har nämnden ansökt om utdömande av vite hos mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har ansökt om utdömande av det förelagda vitet och yrkat att M.K. ska förpliktas att betala vite om 10 000 kr. Till stöd för yrkandet har nämnden anfört följande.

M.K. är enligt deras register fastighetsägare till flerbostadshus inom Tranås kommun. De har inte tagit del av något resultat från radonmätning av inomhusluft för fastighet A. Som fastighetsägare är man skyldig att undersöka om det finns någon risk att verksamheten kan orsaka olägenhet för människors hälsa, exempelvis genom förhöjda radonhalter.

Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) utförde 2012 en markradonundersökning i Tranås kommun. Undersökningen visade att det finns stor risk för markradon i Tranås stad. Därefter startades ett projekt under 2013 då miljö- och byggförvaltningen började förelägga alla kända fastighetsägare med flerbostadshus att göra en långtidsmätning av radon på alla sina fastigheter.

Sveriges riksdag har fastställt sexton nationella miljö kvalitetsmål. Två av miljö kvalitetsmålen är ”God bebyggd miljö” och ”Säker strålmiljö” som tillsammans har ett delmål som handlar om att flerbostadshus till 2020 ska ha ett radonvärde under 200 Bq/m³.

M.K. har tidigare förelagts att inkomma med radonmätningar i hennes flerbostadshus, även förenat med vite. Nämnden skickade även med information till M.K. om radonmätning i flerbostadshus. Inga mätningar har inkommit till nämnden och därför förenades återigen ett föreläggande med vite. Enligt föregående föreläggande var det fasta vitesbeloppet 5 000 kronor. Med tanke på att M.K. avstod från att följa det föreläggandet höjdes det fasta vitesbeloppet till 10 000 kronor. Den 9 juli 2020 M.K. att vid vite om 10 000 kr redovisa långtidsmätning av radon för fastigheten A i Tranås kommun samt att inkomma med resultatet senast den 30 juni 2021. Inga mätningar har kommit in. M.K. delgavs nämndens föreläggande den 16 juli 2020. Föreläggandet vann laga kraft den 6 augusti 2020.

M.K. har delgetts nämndens ansökan om utdömande av vite och förelagts att yttra sig i målet men har inte hörts av.

DOMSKÄL

I mål om utdömande av vite har mark- och miljödomstolen att pröva om det föreläggande som ligger till grund för ansökan är lagligen grundat, om det har delgetts adressaten, om det har vunnit laga kraft och om det har överträtts. Vite får inte föreläggas om adressaten saknat faktisk och rättslig möjlighet att följa föreläggandet. Domstolen ska dessutom, under förutsättning att vitet ska dömas ut, pröva om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse, pröva vitets storlek samt beakta om det finns särskilda skäl att jämka vitet.

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att vitesföreläggandet har delgivits M.K. och att det har vunnit laga kraft.

Vidare har mark- och miljödomstolen att pröva huruvida föreläggandet är lagligen grundat. Enligt nämnden grundas det aktuella vitesföreläggandet på 2 kap. 7 §, 9 kap. 3 § och 26 kap. 9, 14, 22 och 26 §§ miljöbalken. För att ett föreläggande ska anses vara lagligen grundat krävs även att det är tillräckligt klart och precist i sin utformning. Mark- och miljödomstolen har inget att invända mot nämndens föreläggande i detta avseende. Mark- och miljödomstolen finner vidare att M.K. har haft faktisk och rättslig möjlighet att efterkomma föreläggandet.

Angående frågan huruvida föreläggandet överträtts gör mark- och miljödomstolen följande bedömning. Nämnden har i sin ansökan om utdömande om vite uppgett att M.K. den 6 september 2021 fortfarande inte har redovisat någon långtidsmätning av radon för fastigheten A inom Tranås kommun som enligt föreläggande skulle ha redovisats till bygg- och miljöförvaltningen senast den 30 juni 2021. M.K. har getts möjlighet att yttra sig över ansökan men inte inkommit med något svar till mark- och miljödomstolen. Mark- och miljödomstolen konstaterar att M.K. inte har följt föreläggandet inom föreskriven tid.

Av 9 § första stycket lag (1985:206) om viten framgår att vite inte ska dömas ut om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse samt att ett vite får jämkas om det finns särskilda skäl. Omständigheter som kan föranleda jämkning är enligt förarbetena bland annat att förhållanden kan ha ändrats sedan myndigheten meddelade sitt föreläggande och att vitesbeloppet kan ha varit schablonmässigt bestämt utan hänsyn till den enskildes ekonomi eller omständigheterna i övrigt (prop. 1984/85:96 s. 55 f.). Mark- och miljödomstolen bedömer, mot bakgrund av utredningen i målet, att ändamålet med vitet har kvar sin betydelse och att några skäl för att jämka vitet inte framkommit.

Eftersom M.K. inte efterföljt föreläggandet om vite ska bygg- och miljönämnden i Tranås kommuns ansökan om utdömande av det förelagda vitet bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (MMD-02)

Överklagande senast den 14 december 2021.

Lena Stjernqvist

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lena Stjernqvist, ordförande, och tekniska rådet Catharina Ogenblad. Föredragande har varit tingsnotarien Carin Östlund.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och

miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se